ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
Ш.Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ТАРИХ
ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«EDU.E-HISTORY.KZ»
ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

№ 1(21) қаңтар-наурыз 2020
ISSN 2710-3994

Бас редактор:
Қабылдинов Зиябек Ермұқанұлы

Редакциялық алқа:

Абашин Сергей Николаевич – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Санкт-Петербургтегі Европа университеті (Ресей)

Абдырахманов Толобек Абылович – тарих ғылымдарының докторы, профессор, И. Арабаев атындағы Қызғыз мемлекеттік университетінің ректоры. (Кырғызстан)

Аяған Бүркітбай Ғелманұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР БҒМ ҒК Мемлекет тарихыинституты директорының орынбасары. (Казахстан)

Әлімбай Нұрсан – тарих ғылымдарының кандидаты, профессор, Қазақстан Республикасы Орталық мемлекеттік музейінің директоры. (Қазақстан)

Әбусеитова Меруерт Қуатқызы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корр.-мүшесі. ҚР БжҒМ ҒК Р. Сүлейменов атындағы Шығыстану институтының «Тарихи материалдарды зерттеу» орталығының директоры. (Қазақстан)

Әбіл Еркін Аманжолұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР БҒМ ҒК Мемлекет тарихы институтының директоры. (Қазақстан)

Голден Кэтти Стромайл (Kathie Stromile Golden) – PhD, Миссисипи өңірлік мемлекеттік университеті (Mississippi Valley State University) (АҚШ)

Кәрібаев Берекет Бақытжанұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, «Қазақстан тарихы» кафедрасының меңгерушісі. (Қазақстан)

Қожамжарова Дария Пернешқызы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің ректоры. (Қазақстан)

Кожирова Светлана Басиевна – саясаттану ғылымдарының докторы, профессор, Фудан Университетінің Қытай және Орталық Азияны зерттеу орталығының мен «Астана» ХҒК бірлескен директоры (Казахстан)

Козодой Виктор Иванович – тарих ғылымдарының докторы, профессор. (Ресей)

Көкебаева Гүлжауһар Какенқызы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР БҒМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты (Қазақстан)

Көмеков Болат Ешмұхамедұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті Халықаралық қыпшақтану институтының директоры, Л.Н.Гумилев атындағыЕуразия ұлттық университетінің профессоры. (Қазақстан)

Матыжанов Кенжехан Ісләмжанұлы – филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корр.-мүшесі, М.О. Әуезов атындағы әдебиет және өнер институтының директоры. (Қазақстан)

Моррисон Александр (Morrison Alexander) – PhD, профессор Оксфордского университета (Великобритания)

Муртазаева Рахборхон Хамидқызы – тарих ғылымдарының докторы, Мирзо Ұлықбек атындағы Өзбекстан ұлттық университеті «Өзбекстан тарихы» кафедрасының профессоры. (Өзбекстан)

Панто Дмитрий (Panto Dmitri) – PhD доктор, Гданьск қаласындағы Екінші дүниежүзілік соғыс мұражайының ғылыми қызметкері. (Польша)

Римантас Желвис (Želvys Rimantas) – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Вильнюс педагогикалық университеті (Литва)

Самашев Зайнолла Самашұлы – археолог, тарих ғылымдарының докторы, профессор, Герман археология институтының корр.-мүшесі. ҚР БҒМ ҒК Ә. Марғұлан атындағы Археология институты. (Қазақстан)

Сайлан Болат Санабайұлы – тарих ғылымдарының докторы, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті. (Қазақстан)

Смағұлов Оразақ Смағұлұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Балон ғылым академиясының корр.-мүшесі, Ш.Ш. Уәлиханов атындағы сыйлықтың лауреаты, ғылым мен техниканың еңбек сіңірген қайраткері, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)

Сыдықов Ерлан Бәтташұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің ректоры. (Қазақстан)

Таймағамбетов Жәкен Қожахметұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, ҚР Ұлттық музейі. (Қазақстан)

Жауапты редактор:
Қаипбаева Айнагүл Толғанбайқызы
Ғылыми редактор:
Қозыбаева Махаббат Мәлікқызы
Редактор:
Кубеев Рустем Жаулыбайұлы
Жауапты хатшы:
Қоңқабаева Арайлым
Техникалық хатшы:
Хумарзах Алтынбек

Главный редактор:
Кабульдинов Зиябек Ермуханович

Редакционная коллегия:

Абашин Сергей Николаевич – доктор исторических наук, профессор, Европейский университет в Санкт- Петербурге (Россия)

Абдырахманов Толобек Абылович – доктор исторических наук, профессор, ректор Кыргызского государственного университета им. И. Арабаева (Кыргызстан)

Алимбай Нурсан – кандидат исторических наук, профессор, директор Центрального государственного музея Республики Казахстан (Казахстан)

Абусеитова Меруерт Хуатовна – доктор исторических наук, профессор, чл.-корр. НАН РК, директор Республиканского центра по изучению исторических материалов Института востоковедения имени Р.Б. Сулейменова (Казахстан)

Абиль Еркин Аманжолович – доктор исторических наук, профессор, директор Института истории государстваКН МОН РК (Казахстан)

Аяган Буркитбай Гелманович – доктор исторических наук, профессор, заместитель директора Института истории государства КН МОН РК (Казахстан)

Голден Кэтти Стромайл (Kathie Stromile Golden) – PhD, Государственный университет долины Миссисипи (Mississippi Valley State University) (США)

Исмагулов Оразак Исмагулович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, член-корр. Болонской академии наук, лауреат премии им. Ч.Ч. Валиханова, заслуженный деятель науки и техники, профессор Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева (г. Нур-Султан, Казахстан)

Карибаев Берекет Бахытжанович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, заведующий кафедрой истории Казахстана, Казахский национальный университет им. аль-Фараби (Казахстан)

Кожамжарова Дария Пернешовна – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, ректор Южно-Казахстанского университета им. М.Ауэзова (Казахстан)

Кожирова Светлана Басиевна – доктор политических наук, профессор, содиректор Центра исследования Китая и Центральной Азии Фуданьского Университета и МНК «Астана», руководитель Центра китайских и азиатских исследований (Казахстан)

Козодой Виктор Иванович – доктор исторических наук, профессор (Россия)

Кокебаева Гульжаухар Какеновна – доктор исторических наук, профессор, главный научный сотрудник Института истории и этнологии им. Ч.Ч.Валиханова КН МОН РК (Казахстан)

Кумеков Болат Ешмухамбетович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, директор Международного института кипчаковедения Казахского национального университета имени аль-Фараби, профессор Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева (Казахстан)

Матыжанов Кенжехан Слямжанович – доктор филологических наук, профессор, чл.-корр. НАН РК, директор Института литературы и искусства им. М. Ауэзова (Казахстан)

Моррисон Александр (Morrison Alexander) – PhD, профессор Оксфордского университета (Великобритания) Муртазаева Рахборхон Хамидовна – доктор исторических наук, профессор кафедры «Истории Узбекистана»

Национального университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека. (Узбекистан)

Панто Дмитрий (Panto Dmitri) – доктор PhD, профессор, главный специалист научного отдела Музея Второй мировой войны г. Гданьска (Польша)

Римантас Желвис (Želvys Rimantas) – доктор педагогических наук, профессор, Вильнюсский педагогическийуниверситет (Литва)

Самашев Зайнолла Самашевич – археолог, доктор исторических наук, профессор, чл.-корр. Германского археологического института. Институт археологии им. А.Маргулана КН МОН РК (Казахстан)

Сайлан Болат Санабаевич – доктор исторических наук, Казахский национальный университет им. аль-Фараби (Казахстан)

Сыдыков Ерлан Батташевич – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, ректор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Казахстан)

Таймагамбетов Жакен Кожахметович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК,Национальный музей РК (Казахстан)

Ответственный редактор:
Каипбаева Айнагуль Толганбаевна
Научный редактор:
Козыбаева Махаббат Маликовна
Редактор:
Кубеев Рустем Джаулыбайулы
Ответственный секретарь:
Конкабаева Арайлым Нурболатовна
Технический секретарь:
Хумарзах Алтынбек

Editor-In-Chief:
Kabuldinov Ziabek Ermukhanovich

Members of editorial board:

Abashin Sergei Nikolaevich – Doctor of Historical Sciences, Professor, European University at St. Petersburg (Russia)

Abdyrakhmanov Tolobek Abylovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Rector of I. Arabaev Kyrgyz State University (Kyrgyzstan)

Alimbay Nursan – Candidate of Historical Sciences, Professor, Director of the Central State Museum of the Republic of Kazakhstan (Kazakhstan)

Abusseitova Meruert Khuatovna – Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of the NAS RK, Director of the Republican Center for the Study of Historical Materials at R.B. Suleimenov Institute of Oriental Studies (Kazakhstan)

Abil Yerkin Amanzholovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Director of the Institute of History of the State CS MES RK (Kazakhstan)

Ayagan Burkitbai Gelmanovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Deputy Director of the Institute of History of the State CS MES RK (Kazakhstan)

Golden Kathie Stromile – PhD, Mississippi Valley State University (USA)

Ismagulov Orazak Ismagulovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Corresponding Member of Bologna Academy of Sciences, winner of Ch.Ch. Valikhanov Award, Honored Worker of Science and Technology, Professor of L.N. Gumilyov University (Kazakhstan)

Karibayev Bereket Bakhytzhanovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy ofSciences of the Republic of Kazakhstan, Head of the Department of History of Kazakhstan, Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)

Kozhamzharova Daria Perneshovna – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the NAS of the Republic of Kazakhstan, rector of the M. Auezov South Kazakhstan University (Kazakhstan)

Kozhirova Svetlana Bassievna – Doctor of Political Science, Professor, Co-Director of the Center for the Study of China and Central Asia of Fudan University and the International Scientific Complex of the National Company "Astana", Head of the Center for Chinese and Asian Studies (Kazakhstan)

Kozodoi Viktor Ivanovich – Doctor of Historical Sciences, Professor (Russia)

Kokebayeva Gulzhaukhar Kakenovna – Doctor of Historical Sciences, Professor, chief researcher at Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology CS MES RK (Kazakhstan)

Kumekov Bolat Eshmukhambetovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy ofSciences of the Republic of Kazakhstan, Director of the International Institute of Kipchak Studies of the Al-Farabi Kazakh National University, Professor at L.N. Gumilyov Eurasian National University (Kazakhstan)

Matyzhanov Kenzhekhan Slyamzhanovich – Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the NAS RK, Director of M. Auezov Institute of Literature and Art (Kazakhstan)

Morrison Alexander – PhD, Professor, University of Oxford (UK)

Murtazayeva Rakhborkhon Khamidovna – doctor of Historical Sciences, Professor at the Department of «History of Uzbekistan» of Mirzo Ulugbek National University of Uzbekistan. (Uzbekistan)

Panto Dmitri – PhD, researcher at the Museum of the Second World War in Gdansk (Poland)

Rimantas Želvys – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vilnius Pedagogical University (Lithuania)

Samashev Zainolla Samashevich – archaeologist, Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member ofGerman Archaeological Institute. A. Marghulan Institute of Archeology CS MES RK (Kazakhstan)

Sailan Bolat Sanabayevich – Doctor of Historical Sciences, Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)

Sydykov Erlan Battashevich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Rector of L.N. Gumilyov Eurasian National University (Kazakhstan)

Taimagambetov Zhaken Kozhakhmetovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the NationalAcademy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, National Museum of the Republic of Kazakhstan (Kazakhstan)

Executive Editor:
Kaipbayeva Ainagul Tolganbayevna

Scientific Editor:
Kozybayeva Makhabbat Malikovna

Editor:
Kubeyev Rustem Dzhaulybayevich

Executive Secretary
Konkabayeva Arailym Nurbolatovna

Technical secretary:
Khumarzakh Altynbek

ҒТАХР / МРНТИ / IRSTI 03.20.

XX ҒАСЫРДЫҢ 20-30 ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ ҰЖЫМДАСТЫРУ ТАРИХЫНЫҢ ДЕРЕКТІК НЕГІЗДЕРІ (Шығыс Қазақстан мысалында)

Жылгелді Ж.С.

Қазақ инновациялық гуманитарлық-заң университетінің 3-курс докторанты, Семей қ., Қазақстан

Мақалада XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы ұжымдастыру науқанына қатысты деректер қоры қарастырылады. Әсіресе, Қазақстанның шығыс аймағында аталған науқанның іске асырылу үрдісі мен механизмдері деректік негізде сипатталған. Ұжымдастыру науқаны аясында іске асырылған тәркілеу саясаты мен одан туындаған факторлардың басты дереккөзі – мұрағат құжаттары мен ғылыми құжаттық жинақтар болып табылады. Сондай-ақ, оқиға куәгерлерінің естеліктері мен әдебие мемуарлық еңбектердің де мәселенің мәнін ашуда деректік құндылығы айрықша. Шығыс Қазақстандағы ұжымдастыру саясатының көріністері республикалық және өңірлік мұрағат қорларындағы құжаттарда молынан ұшырасады. Әсіресе, Семей қаласындағы аймақтық мұрағат қорларында ұжымдастырудың өңірлік ерекшеліктері мейлінше кеңінен қамтылған. Сондықтан да, XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы саяси үрдістерге қатысты құжаттар кешенді деректанулық зерттеулерді қажет етері сөзсіз.

Түйін сөздер: шаруа қожалықтары, естеліктер, ауқатты, ашаршылық, ұжымдастыру, тәркілеу, кеңестік билік, мұрағат құжаттары, Шығыс Қазақстан, деректану

ИСТОЧНИКИ ИСТОРИИ КОЛЛЕКТИВИЗАЦИИ В 20-30 ЛЕТ XX ВЕКА

Жылгелді Ж.С.

Казахский гуманитарно- юридический инновационный университет

Аннотация. *Введение.* В статье рассматривается база данных о кампании коллективизации 20-30-х годов XX века. В частности, процесс и механизмы реализации этой кампании в восточном регионе Казахстана описаны на фактической основе. Основным источником политики конфискации и вытекающих из нее факторов, реализованных в рамках кампании по коллективизации, являются архивные документы и научные документальные коллекции. Воспоминания очевидцев и литературные воспоминания также имеют большое документальное значение для раскрытия сути проблемы. Проявления политики коллективизации в Восточном Казахстане изобилуют в документах республиканских и региональных архивов. В частности, региональные архивы Семея охватывают наиболее региональные особенности коллективизации. Поэтому документы, связанные с политическими процессами 20-30-х годов XX века, безусловно, требуют всестороннего источниковедческого изучения.

Ключевые слова: коллективизация, конфискация, советская власть, Восточный Казахстан, архивные документы, источниковедение, мемуары, голод, богатство, крестьянские хозяйства.

SOURCES OF HISTORY OF COLLECTIVIZATION IN 20-30 YEARS OF THE XX CENTURY

Zhylgeldi Zh.S.

Kazakh state University of sanitary and legal innovation

Abstract. *Introduction.* The article discusses the database on the collectivization campaign of the 20-30s of the XX century. In particular, the process and mechanisms for implementing this campaign in the eastern region of Kazakhstan are described on a factual basis. The main source of the confiscation policy and the ensuing factors implemented as part of the collectivization campaign are archival documents and scientific documentary collections. Memoirs of eyewitnesses and literary memories are also of great documentary importance for revealing the essence of the problem. Manifestations of the policy of collectivization in East Kazakhstan abound in documents of republican and regional archives. In particular, the regional archives of Semey cover the most regional features of collectivization. Therefore, documents related to the political processes of the 20-30s of the twentieth century, of course, require a comprehensive source study.
Keywords: collectivization, confiscation, Soviet power, East Kazakhstan, archival documents, source studie s, memoirs, hunger, wealth, peasant farms.

Кіріспе

ХХ ғасырдың 20-30 жылдарындағы ұжымдастыру саясатының ақиқатын айқындауда деректер қорының маңызы зор. Әрине, белгілі бір оқиғаға қатысты деректер кешенін әрқилы деректер қоры құрайды. Деректенулық зерттеулер аясында тақырыпқа қатысты деректерге топтастыру, жіктеу, талдау сынды ғылыми тұрғыда қадамдар жасалады. Деректердің өзі бірнеше топтардан тұрады. Мәселен, оқиғаға немесе мәселеге қатысты мұрағат құжаттары, естеліктер, жеке тұлғалар арасында жазысқан хаттар, әдеби еңбектер, ел арасынан жиналған әңгімелер негізінен деректер кешенін құрайды. Алайда, ғылыми зерттеу жұмысы үшін әрқашан да мұрағат қорларындағы құжаттардың маңызы айрықша екендігі талас тудырмайды.

Ұжымдастыру науқаны, тәркілеу саясаты, қазақ даласын жайлаған алапат ашаршылыққа қатысты негізгі дереккөздер ретінде мұрағат құжаттарын басшылыққа аламыз. Аталған жылдарда орын алған саяси үрдістер мен оқиғаларға қатысты маңызды статистикалық мәліметтер мен нұсқаулар, қолданылған шаралар, үкімет тарапынан іске асырылған науқандарға қатысты деректер мұрағат қорларында сақталған. Сондықтан да, аталған мәселені зерделеуде деректер қорына шолу жасап басты міндет болып табылады.

Материалдар мен әдістер

Мәселені зерттеу барысында негізгі деректер ретінде жергілікті мұрағат қорларының құжаттары мен ғылыми құжаттық жинақтар тізбектелді. Сондай-ақ, ғылыми құжаттардың маңызын айқындауға мейлінше көмегі тиетін естеліктер мен әңгімелер де жанама дереккөзі ретінде қарастырылды. Деректерді талдау, анықтау, саралау сынды методологиялық әдістер арқылы құжаттың шынайылығы мен оқиғаға қаншалықты қатыстылығы анықталады. Сонымен қатар, деректерді салыстыра зерделеу оқиғаның шынайы бейнесін ашуға ықпал етеді.

Талқылау

Шығыс Қазақстан өңіріндегі ұжымдастыру науқанына қатысты Шығыс Қазақстан облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасы «Қазіргі заман тарихын құжаттандыру орталығы» Комуналдық Мемлекеттік Мекемесі (ШҚО МАҚБҚЗТҚО КММ) мұрағат қорларындағы тарихи құжаттар мен Қазақстан Республикасы Президенті мұрағатынан деректер және осы мәселеге қатысты мұрағат құжаттары топтастырылған ғылыми жина мен шолулар, мәліметтік жинақтар және сол кезеңдегі мерзімді баспасөз мағлұматтары кеңінен пайдаланылды.

Әсіресе «Қазіргі заман тарихын құжаттандыру орталығы» мұрағатының 1-қорының (Жұмысшы, шаруа, қызыл әскер депутаттары Кеңесінің Семей округтік атқару комитеті), 701-қорының (Қосшы одағының губерниялық комитеті), 145-қоры (Қосшы одағының уездік комитеті), 185-қорының (Қызыл отау) және 152-қорының (Семей губерниялық жер басқармасы) құжаттарында Шығыс Қазақстан өңірінің қоғамдық-саяси және әлеуметтік-экономикалық жағдайы мейлінше нақты баяндалған. Бұл құжаттарда қазақ қоғамында таптық қатынастарды орнату үшін құрылған Кеңестер, партия ұяшықтары, Қосшы одағы сияқты «Құдайсыз» бұрыштарының қызметтері мен жеке меншік иелерін жою үшін жүргізілген егістік және шабындық жерлерді бөлу, байларды тәркілеу науқаны, салық саясаты мен ауыл шаруашылығы өнімдерін дайындау науқаны және бірнеше жыл қатарынан болған жұт, құрғақшылық пен қуаңшылық сияқты мәселелер төңірегінде мағлұматтар шоғырланған. Ал жаппай ұжымдастыру барысында саяси науқандарды жүзеге асыру үшін қабылданған қаулы-қарарлары аталмыш мұрағаттың 3-қорындағы (Қазақстан компартиясы Семей обкомының партиялық мұрағаты), 7-қорындағы (Қазақстан компартиясы Семей обкомының партиялық мұрағаты) құжаттарында берілген және қабылданған қаулыларға сәйкес кулактарды тап ретінде жою мен жер аудару, тәркілеу мен шолақ белсенділер қызметі, шекара асып кеткен халықтың сандық көрсеткіші мен қайта елге оралғандардың тағдыры және көп кездесе бермейтін шаруалар көтерілісінің сипаты бейнеленсе, ұжымшарлардың өсу қарқыны мен сипаты мұрағаттың 409-қорының (Семей округтік атқару комитеті), 96-қорының (Семей қалалық атқару комитеті), 250-қорының (Ауыл шаруашылығы ұжымшарларының Семей округтік одағы), 390-қорының (Жұмысшы, шаруа және қызыл әскер депутаттары Кеңестерінің Разин аудандық атқару комитеті), 1223-қорының (Еңбекшілер депутаттарының Борас аудандық атқару комитеті), 1443-қорының (Еңбекші депутаттары және олардың атқару комитеттерінің Абыралы аудандық Кеңесі) құжаттарында көрініс тапқан. Мұндағы жалған және сын көтермейтін колхоздардың құрылуы жергілікті жерлердегі басшылар мен шолақ белсенділердің жіберген олқылықтарынан болды деп көрсетіледі.

Ал, аштық нәубетінің нәтижесінде әр түрлі эпидемиялық ауруларға ұшырағандармен, панасыз балалардың тағдырымен күштеп ұжымдастыруға наразы болған шаруалардың арыздары жөніндегі деректер мұрағаттың 577-қорының (БК(б)П-ң Семей округтік бақылау комиссиясы және жұмысшы –шаруа инспекциясы), 578-қорының (Шығыс Қазақстан облысы БК(б) П-ң бақылау комиссиясы және жұмысшы шаруа инспекциясы) құжаттарында берілген. Десек те, бұл құжаттарда аштыққа ұшырағандардың тағдыры жөніндегі мағұлматтар көп ұшыраса бермейді.

Ал, мұрағаттың 86-қорындағы (Семей округтік қаржы бөлімшесі), 361-қорындағы (Округтік санақ бөлімшесі) құжаттарда елдегі ауыр жағдайға қарамастан, салықтан түскен қаржының ортақ қазанға деп әкетілгендігі және бұл жергілікті жерлердің өзін - өзі басқаруларына кедергі болғандығы көрсетілген.

Мұрағаттың 68-қоры (Семей округтік соты), 81-қоры (Семей округтік прокуратурасы), 655-қоры (Семей қалалық прокуратурасы) құқық қорғау органдарының жұмысына қатысты болғанымен шаруалар көтерілісіне байланысты ештеңе айтылмаған, тек 6-қордағы(Семей

округтік бақылау комиссиясы) құжаттарда астық дайындау кезіндегі үштіктердің қызметі мен халыққа қатысты қысымшылығы көрсетілген.

Мәселен, Семей қаласындағы «Қазіргі заман тарихын құжаттандыру орталығы» қорларындағы құжаттардан деректер келтіре кеткенді жөн деп санаймыз. Аталған мұрағаттың 74 қорындағы деректер негізінен өңірдегі тәркілеу науқанына тікелей байланысты. әсіресе, Шығыс өңірдегі ауқатты топтарды тәркілеу, жер аудару механизмдері негізінен осы қорда топтастырылған. 1928 жылы 27 тамызда Қазақ АКСР Орталық Атқару Комитеті мен Кеңес Халық Комиссариатының «Ірі бай шаруашылықтардың және жартылай феодалдардың мал-мүліктерін тәркілеу және жер аудару туралы» қаулысы қабылданды. Қаулыда: Қазақ республикасы өзінің құрамы жағынан мәдени артта қалған ұлт және революцияға дейінгі өзгермеген көшпелі-рулық қатынаста өмір сүреді. Қазақстандағы мүлік иелері мен бұрынғы әлеуметтік артықшылықтары бар топтар Кеңес билігінің ауыл мен қышлақтарда жүргізіп отырған негізгі іс-шараларына кедергі келтіріп, арандатушылық үгіт-насихат таратып, ұлтаралық және рулық алауыздықты қоздыруда. Бұл ең алдымен кедейлерді экономикалық тәуелділікте ұстап, республиканың экономикалық және мәдени дамуына бөгет жасайды [1,68- б.] - деп айтылған.

1928 жылы 30 тамызда КазАКСР ОАК мен Халық Комиссариатының 1928 жылы 27 тамыздағы байларды қолдануға нұсқау берілген. Ол төмендегідей: «ҚазАКСР ОАК және Халық Комиссариатының қаулысын жүзеге асыру барысында мүлкі тәртіленген ірі байлар, патриархалдық және рулық қатынасты сақтаушылар, өзінің мүлкімен ерекшеленетіндер және қоғамдық беделі пейдаланушылар, ауылды кеңестендіруге кедергі жасаушылырады жер аударуға шешім қабылданды.

Жер аударуға жататындар:

1) Көшпелі аудандарда 400-ден жоғары ірі қара малы бар, жартылай көшпелі аудандарда 300-ден астам малы бар және отырыңшы аудандарда – 150 деп жоғары ірі қара малы барлар, сонымен қатар жергілікті тұрғындарға зиянынына тигізіп, өзінің рулық қатынаста ерекшелігін пайдаланып, экономикалық үстемдік орнататындар және ауылды кеңестендіру саясатына кедергі келтірушілер:

2) Ірі қараға шаққанда мал саны көрсетілген мөлшерден аз болса да, жергілікті билік өніндері қоғамға зияны бар, әлеуметтік жағынан қауіпті деп шеткен дер адамдар;

3) Ерекше топқа жататындар: хан және сұлтан тұқымдары, бұрын болыс басқарушылары, татша үкіметінің ерекше марапатына ие болғандар, жеке және мұрагерлік атақтарға үшін мен алғандар [2, 9-б.].

Қаулы қабылданғаннна кейін Қазақстан үкіметінең шешімі бойынша Қарқаралы, Семей, Павлодар акругтерінің байлары Қостанай, Сырдария, Ақтөбе өңірлеріне жер аударылды [3, 3-б.].

1928 жылы 30 тамызда Қазақстанның көшпелі, жартылай көшпелі және отырықшы аудандарын белгілеу туралы Қазақ АКСР-і ХКК-ң қаулысы жарияланды. Онда Семей округінен жартылай көшпелі аудандарға: Шыңғыстау, Аягөз, Тарбағатай, Мақаншы, Қызылтас, Шыңғыстай, Бесқарағай, Қызылтаң, Ұлан аудандары жатқызылса, ал Павлодар округінен жартылай көшпелі аудандарға 5 аудан, Қарқаралы округінен 7 аудан кіреді. Отырықшы аудандар деп (Семей округінен) Марқакөл, Күрінім, Зайсан, Жаңа Семей, Белағаш аудандары есептелінеді [4,111-б.].

Семей округінен қаулыға сәйкес шаруашылық тәркілеуге және жер аударуға ұшырады, оның ішінде жартылай феодалдарды 20-сы құраса, қалған 44-і ірі қожалықтар болып табылды. Тәркіленген малсаны 2746, 59, құғын – сүргінге ұшыраған байлармен жартылай феодалдарға 871 бас мал қалдырылды. Бұл әрине жан басына шщаққанда өте аздық етеді.

Семей округінің территориясында қаулыны 9 аудан қолдануға нұсқау берілді: Бесқарағай, Қызылтаң, Қызылтас, Шыңғыстау, Аягөз, Жарма, Ұлан, Тарбағатай, Күршім [5, 68-б.]. Бұл

аудандар негізінен жартылай көшпелі болып табылады.

Қазақстан Республикасы Президенті мұрағатының 141-қоры (БК(б)П Қазақ Өлкелік Комитеті) құжаттарынан Шығыс Қазақстандағы ұжымдастыру науқанының сандық сипатына қатысты берілген деректер алынды.

Диссертацияда пайдаланылған келесі дерек көздеріне мұрағат құжаттарының жинағы берілген еңбектерді жатқызуға болады. Мәселен, «Коллективизация сельского хозяйства в Кировском (Усть-Каменогорском) районе»[6] сияқты құжаттар жинағында Өскемен ауданындағы ұжымдастыруға, әсіресе кулакты тап ретінде жою мәселесіне қатысты мәліметтер шоғырланған. Сол сияқты Шығыс Қазақстан өңіріне қатысты «Под грифом секретности. Откочевки казахов в Китай в период коллективизации» [7] деген құжаттар жинағын автор жариялай отырып, халықтың қолында 2-ден 20-ға дейін бас малдары болған, бірақ неліктен олар қыс ішінде суыққа қарамастан бала-шағасын алып Қытай асып кетті деген сауал тастай отырып, бұл мәселе әлі зерттеуді қажет етеді дейді. Ал, «Из истории величайшей трагедии казахского народа 1932-1933 г.г.» [8] және «Гонимые голодом: Документы о судьбе тысяч казахов, бежавших в Сибирь» [9] атты құжаттар жинағында аштық жылдарындағы Сібірге өтіп кеткен Шығыс Қазақстан халқының азап көріп күн кешкендердің, әбден қалжырағандардың халі мен тауқыметті көп көргендердің тағдырына және балалар панасыздығына қатысты мәліметтер топтастырылған. Сол сияқты «Насильственная коллективизация и голод в Казахстане 1931-1933 г.г.» [10] деген еңбекте Қазақстандағы күштеп ұжымдастырумен оның қайғылы қасіреті мен салдарын бейнелейтін құжаттар жарияланған. Әсіресе, кулакты тап ретінде жою науқанының күрделі сипатқа ие болғандығы баяндалады. Құжаттардың көбінде республика көлемінде жер аударылғандар мен Қазақстанға өзге елдерден көшіріліп әкелінген 46 091 жанұяның немесе 180 мың адамның жағдайы және ұжымдық меншікті қорғауға қатысты өкімет тарапынан жасалған қысымшылықтың нәтижесінде қанша адам қуғын-сүргінге ұшырағандығы жөніндегі деректер берілген. Мұндай деректерді «Новейшая История Казахстана: Сборник документов и материалов» [11] еңбегінен де кездестіреміз. Б. Насеновтың «Абыралы көтерілісі» [12] және «Абыралы қанды жылдары» [13] деген құжаттар жинағында көтеріліске қатысқандардың тізімі мен басшыларының есімдері және тәркілеу науқанына ұшырағандардың істері берілген. Сол сияқты «Трагедия Советской деревни. Коллективизация раскулачивание 1927-1939» [14] деген құжаттар жинағының төртінші томында ұжымдастырудан кейінгі ауыл шаруашылығының жағдайы сипатталады. Мұндағы құжаттарда ауылдағы әлеуметтік қайшылықтарды жоюға, колхозшылардың белсенділігін арттыруға бағытталған іс-шаралар барысы баяндалған.

«Страницы трагических судеб: Сборник воспоминаний жертв политических репрессий в СССР в 1920–1950-е гг.» жинағында аталған жылдардағы адам тағдыры, қызыл террор, жазықсыз айыптауларға қатысты құжаттар кешені қамтылған [15].

«Голод в СССР. 1929-1934» құжаттар жинақтарының бірінші [16] және екінші [17] кітаптарында Ресей, Белорусь, Қазақстан мұрағаттарында сақталған ашаршылық тарихы қатысты құжаттардан сыр шертеді.

Ал, «Из истории депортаций. Казахстан 1930-1935 гг.» жинағында ұжымдастыру жылдарындағы Қазақстанның өз ішіндегі байларды тап ретінде жою, жер аудару, күштік органдардың ресми құжаттары енгізілсе [18], «Трагедия казахского аула. 1928-1934» құжаттар жинағында ет дайындау науқандары, бай қожалықтарды тәркілеу, сол кезеңдегі қазақ ауылының жағдайына қатысты деректер қамтылған [19].

Зерттеу бойынша дерек көздеріне шолу жасауда мұрағат құжаттары мен құжаттар жинақтарынан басқа, баспасөз беттеріндегі мәліметтер, өңірлік партия ұйымдарының есептері пен жазбалары да пайдаланылды.

Қорытынды

Қазақ қоғамын ауыр қасіретке ұшыратқан ұжымдастыру саясатының салдары мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық және мәдени құрылымына ауыр зардабын тигізді. Қазақ халқының дәстүрлі даму жүйесі мен аграрлық саласын күйреткен аталмыш науқанға қатысты көптеген зерттеу еңбектері жазылып, ғылыми диссертациялар қорғалды. Бір ғана Кеңес үкіметінің тұсында осы тақырып аясында нұсқаулық кітапшалар мен саясиланған еңбектер жарық көргені жасырын емес. Алайда, XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы саяси үдерістер Кеңес одағы көлемінде КСРО ыдырағаннан кейін ғана лайықты тарихи бағасын ала бастады. Мәселен, мұрағат қорларындағы көптеген деректер қоры қолжетімді болып, ғылыми тұрғыда реттелген құжаттар жинақтары шығарыла бастады. Ел арасынан зұлмат жылдарды көзімен көрген куәгерлердің естеліктері мен әңгімелері жинастырылып, кітап болып жарияланды. Бұл ең алдымен халық санасын отарсыздандыруға, тарихтың ақтаңдақ парақтарын зерделеуге бағытталған алғашқы қадамдар болатын. Әрине, бүгінгі таңда аталған мәселе турасында көптеген зерттеу еңбектері мен жинақтар жарық көруде. Алайда, құжаттарға деректанулық талдау жұмыстары мен жаңа әдістер арқылы зерделеу үрдісі жалғаса бермек.

ӘДЕБИЕТТЕР

1. Шығыс Қазақстан облысының мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасы «Қазіргі заман тарихын құжаттандыру орталығы» Комуналдық Мемлекеттік Мекемесі (ШҚО МАҚБҚЗТҚО КММ). 74-қ., 3-т., 7-іс, 68-п.
2. ШҚО МАҚБҚЗТҚО КММ. 74-қ., 3-т., 5-іс, 9-п.
3. ШҚО МАҚБҚЗТҚО КММ. 74-қ., 3-т., 7-іс, 3-п.
4. ШҚО МАҚБҚЗТҚО КММ. 74-қ., 1а-т., 17-іс, 111-п.
5. Неизвестные страницы истории Семипалатинского Прииртышья (20 – 30 г.г XX в). Сборник документов. – Семипалатинск, 2002. – 250 с.
6. *Коллективизация сельского хозяйства* в *Кировском* (*Усть-Каменогорском*) *районе*. 1928-1936 г.г. Сборник документов. – *Усть-Каменогорск*, 2005 г.
7. Под грифом секретности. Откочевки казахов в Китай в период коллективизации. Реэмиграция. 1928 – 1957 г.г. Сборник документов. Усть – Каменогорск. 1998 г. – 100 с.
8. Из истории величайшей трагедии казахского народа 1932-1933 гг. Семей. – 2005. – 268 с.
9. Гонимые голодом. Сборник документов. Семей, 2010. – 693 с.
10. Насильственная коллективизация и голод в Казахстане в 1931–1933 гг.: Сборник документов и материалов. – Алматы: Фонд «XXI век», 1998. – 263 с.
11. Новейшая История Казахстана: Сборник документов и материалов.Сост. К.Каражанов, А.С. Таженов. Алматы, 1998.
12. Нәсенов Б. 9-б.,14-к. Абыралы көтерілісі. – 2005
13. Нәсенов Б. Абыралы - қанды жылдары (1905-1945 жж.) - Алматы: Новосибирск : II-бөлім, 2-том. – 644 б.
14. Трагедия советской деревни. Коллективизация и раскулачивание. Документы и материалы Том 4. 1934 - 1936. Москва РОССПЭН 2002.
15. Страницы трагических судеб: Сборник воспоминаний жертв политических репрессий в СССР в 1920–1950-е гг. / Отв. редактор Л.Д. Дегитаева. Отв. сост. Е.М. Грибанова. – Алматы: Жеті жарғы, 2002. – 448 с.
16. Голод в СССР. 1929-1934: В 3 т. Т. 1: 1929 – июль 1932: В 2 кн. Кн. 1.– М.: МФД, 2011. – 656 с.
17. Голод в СССР. 1929-1934: В 3 т. Т. 1: 1929 – июль 1932: В 2 кн. Кн. 2.– М.: МФД, 2011. – 560 с.
18. Из истории депортаций. Казахстан 1930-1935 гг. Сборник документов. / Отв. редактор В.Н. Шепель. Отв. составители – Е.М. Грибанова, А.С. Зулкашева. – Алматы: LEM, 2012. – 772 с.
19. Трагедия казахского аула. 1928-1934: Сборник документов. – Алматы: Раритет, 2013. Т. 1. 1928-апрель 1929. – 744 с.

REFERENCES

1. Shyǵys Qazaqstan oblysy madeniet, arxivter gane qujattama basqarmasy «Qazirgi zaman tarıhy qujattandyru ortalyǵy» KMM. 74 qor, tizim 3, 7 is, 68 b.
2. SHQO MAQB QZTQO. 74-q., 3-t., 5-is, 9-p.
3. SHQO MAQBQZTQO. 74-q., 3-t., 7-is, 3-p.
4. SHQO MAQBQZTQO. 74-q., 1a-t., 17-is, 111-p.
5. Neızvestnye stranısy ıstorıı Semıpalatınskogo Prıırtyshá (20–30 g.g XX v). Sbornık dokýmentov. – Semıpalatınsk, 2002. – 250 c.

6. Kolektıvızasıa selskogo hozáıstva v Kırovskom (Úst-Kamenogorskom) raıone.1928-1936 g.g. Sbornık dokýmentov. – Úst-Kamenogorsk, 2005 g.
7. Pod grıfom sekretnostı. Otkochevkı kazahov v Kıtaı v perıod kolektıvızasıı. Reemıgrasıa. 1928 – 1957 g.g. Sbornık dokýmentov. Úst-Kamenogorsk. 1998 g. – 100 s.
8. Iz ıstorıı velıchaıshei tragedıı kazahskogo naroda 1932-1933 gg. Semeı. –
2005. – 268 s.
9. Gonımye golodom. Sbornıkdokýmentov. Semeı, 2010. – 693 s.
10. Nasılstvennaıa kolektıvızasıa ı golod v Kazahstane v 1931–1933 gg.:
Sbornık dokýmentov ı materıalov. – Almaty: Fond «HHI vek», 1998. – 263 s.
11. Noveıshaıa Istorıa Kazahstana: Sbornık dokýmentov ı materıalov. Sost. K.Karajanov, A.S. Tajenov. Almaty, 1998.
12. Násenov B. 9-b.,14-k. Abyralykóterilisi. – 2005.
13. Násenov B. Abyraly - qandy jyldary (1905-1945 jj.). - Almaty: Novosıbırsk : İİ-bólim, 2-tom. – 644 b.
14. Tragedıa sovetskoı derevnı. Kolektıvızasıa ı raskýlachıvanıe. Dokýmenty ı materıaly Tom 4. 1934 - 1936. Moskva ROSPEN 2002.
15. Stranısy tragıcheskıh sýdeb: Sbornık vospomınanı jertv polıtıcheskıh repressı v SSSR v 1920–1950-e gg. / Otv. redaktor L.D. Degıtaeva. Otv. sost. E.M. Grıbanova. –Almaty: Jeti jarǵy, 2002. – 448 s.
16. Golod v SSSR. 1929-1934: V 3 t. T. 1: 1929 – ıúl 1932: V 2kn. Kn. 1. – M.: MFD, 2011. – 656 s.
17. Golod v SSSR. 1929-1934: V 3 t. T. 1: 1929 – ıúl 1932: V2 kn. Kn. 2. – M.: MFD, 2011. –560 s.
18. Iz ıstorıı deportası. Kazahstan 1930-1935 gg. Sbornık dokýmentov.
/ Otv. redaktor V.N. Shepel. Otv. sostavıtelı – E.M. Grıbanova, A.S. Zýlkasheva.
– Almaty: LEM, 2012. – 772 s.
19. Tragedıa kazahskogo aýla. 1928-1934: Sbornık dokýmentov. – Almaty: Rarıtet, 2013. T. 1.1928-aprel 1929. – 744 s.

МАЗМҰНЫ

Абдукадыров Н.М., Нұсқабай П.П., Сабанчиева Ж.М.
ТАНЗИМАТ РЕФОРМАЛАРЫНА ЕУРОПАЛЫҚ ЖҮЙЕНІҢ ЫҚПАЛЫ ЖӘНЕ МҰСТАФА РЕШИД ПАША..........5
Азмуханова А., Эгамбердиев М. Шаншарбек У.
XIX ҒАСЫРДЫҢ АЯҒЫ - XX ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДА ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫНЫҢ БІРІГУІ МЕН ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫН ЗЕРДЕЛЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ..........16
Ақымбек Е.Ш., Шағырбаев М.С.
ШУ ӨҢІРІНДЕГІ ОРТАҒАСЫРЛЫҚ ТӨРТКҮЛДЕРДІҢ СТРАТИГРАФИЯСЫ (X-XII ғғ.)..........25
Атығаев Н.Ә.
ТАҒЫ ДА ҚАСЫМ ХАННЫҢ ҚайТЫС БОЛҒАН УАҚЫТЫ МЕН ЖЕРЛЕНГЕН ЖЕРІ ТУРАЛЫ..........41
Ахантаева Ә.Ж.
ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНДА ЕГІНШІЛІККЕ БАЙЛАНЫСТЫ ӘДЕТ-ҒҰРЫПТАР МЕН ЖОРА-ЖОСЫНДАР, АҢЫЗ- ӘПСАНАЛАР..........48
Бахтыбаев М.М.
Н.Н. ПАНТУСОВТЫҢ ЖЕТІСУ ЕСКЕРТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІ..........60
Билалов С.У., Тәжекеев Ә.Ә., Дәрменов Р.Т.
ЕРТЕОРТАҒАСЫРЛЫҚ СОРТӨБЕ 1 ҚАЛАШЫҒЫНДА ЖҮРГІЗІЛГЕН АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ЖҰМЫСТАР..........77
Ғалиев А.А., Устемирова А.О., Қыдырғажы Б.М.
ҰЛЫ ЖІБЕК ЖОЛЫНАН «БІР БЕЛДЕУ ЖӘНЕ БІР ЖОЛҒА»..........89
Джумагазиева А.Н.
ИРАНДАҒЫ САЯСИ ӨМІРДІҢ РЕВОЛЮЦИЯДАН КЕЙІНГІ ИСЛАМИЗАЦИЯСЫ..........103
Жылгелді Ж.С.
XX ҒАСЫРДЫҢ 20-30 ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ ҰЖЫМДАСТЫРУ ТАРИХЫНЫҢ ДЕРЕКТІК НЕГІЗДЕРІ (Шығыс Қазақстан мысалында)..........115
Жылқышыбаева Қ.Қ.
ЕУРОПАДАҒЫ ҒАЛЫМДАРДЫҢ ТАРИХИ БІЛІМГЕ ҚАТЫСТЫ КӨЗҚАРАСТАРЫ: ТАРИХИ-ФИЛОСОФИЯЛЫҚ ТАЛДАУ..........122
Ибраева А.Ғ., Садықов Т.С., Темірханова Ә.С.
АКАДЕМИК МАНАШ ҚОЗЫБАЕВТЫҢ ХАКІМ АБАЙ ТУРАЛЫ ЗЕРТТЕУЛЕРІ ХАҚЫНДА..........136
Ибраева А.Ғ., Темірханова Ә.С.
ҒАСЫРЛАРДАН СЫР ШЕРТКЕН – СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН (тарихи-салыстырмалы талдау)..........147
Ильясова К.М., Байманов А.А.
СКРИПКАШЫ ӘЛІМ АЛМАТ (ҒАЛЫМЖАН ӘБСӘЛАМОВ) ЖӘНЕ ОНЫҢ МУЗЫКАНТ РЕТІНДЕ ҚАЛЫПТАСУЫ..........159
Ильясова К.М.
МИЛЛИОН ИЕРОГЛИФТАН ТҰРАТЫН МАНУСКРИПТ (проф. Т.З. Қайыркеннің «Су Бэйхай. Қазақтың жалпы тарихы» қолжазбасын зерттеу жобасы негізінде)..........174
Иманалиева Е.
XVI Ғ. ҚАЗАҚ ХАНДЫҒЫНЫҢ СЫРТҚЫ САЯСИ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТАРЫНЫҢ БАҒЫТЫ МЕН ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ..........187
Исмаилов С.С., Еришева А.А.
ЕМБІ МҰНАЙЛЫ АУДАНЫНЫҢ ДАМУ ТАРИХЫ ЖӘНЕ АЛҒАШҚЫ МҰНАЙ КӘСІПШІЛІКТЕРІ..........193
Исова Л., Апсаттарова Г.
ҚАЗІРГІ ГЕОСАЯСИ ҮДЕРІСТЕР АУҚЫМЫНДАҒЫ..........199
Кәрібаев Б.Б., Нұртазина Н.Д.
ӘЗ-ЖӘНІБЕК ХАННЫҢ ТАРИХИ ТҰЛҒАСЫ (шығыс нарративтері мен қазақтың шежіре аңыздары негізінде)..........211
Күлдібаев Е.Қ., Саркулова С.Д.
XX ҒАСЫРДЫҢ 30-ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ ӨНЕР ҚАЙРАТКЕРЛЕРІНІҢ ҚУҒЫНДАЛУЫ..........232
Қайыркен Т.З., Ильясова З.С.
ОРТАҒАСЫРЛЫҚ ЖАЗБА ДЕРЕКТЕРДЕГІ ИСПИДЖАБ ЖӘНЕ ОНЫҢ ТӨҢІРЕГІНДЕГІ ҚАЛАЛАР МЕН ЕЛДІМЕКЕНДЕР..........242

Қартабаева Е.Т.
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ ЖӘНЕ ИСЛАМ ДІНІ…………………………………………………………………..…....253
Қойгелдиев М.Қ.
МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВ: ҚАЗАН ТӨҢКЕРІСІ – БІЗ ҮШІН ЕУРОПА ТАРИХЫ ТУДЫРҒАН ЖАТ ТӨҢКЕРІС…………………………………………………………………………………………………..…..…265
Мажибаева Ш.О.
1928-1933 ЖЫЛДАРДАҒЫ ҚАЗАҚТАРДЫҢ ШЕТ ЕЛГЕ БОСУЫ…………………………………………………..…..273
Мажиқызы Н.
ҚЫТАЙ ҚАЗАҚТАРЫНДАҒЫ ТЕРІ ӨҢДЕУ ӨНЕРІ…………………………………………………………...……279
Макашева К.Н., Шалкеева З.
ИСЛАМ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ҰЙЫМЫ ЖӘНЕ ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚ: ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ……………………………………………....……………...……286
Мұхатова О.Х., Садвокасова З.Т.
МАҢҒЫСТАУДАҒЫ ҚАРУЛЫ ҚАҚТЫҒЫС……………………………………………………………..…….293
Мұхитов Қ.
ҚАЗАҚ КҮРЕСІ: ӨТКЕНІ, БҮГІНІ ЖӘНЕ БОЛАШАҒЫ……………………………………….……………...….307
Мұхитов Қ.С.
МАҚАТ-ӨЗЕН ТЕМІР ЖОЛЫНЫҢ САЛЫНУЫ……………………………………………………………………..318
Надырбеков Н.К.
ЕЖЕЛГІ ЖӘНЕ ОРТА ҒАСЫРЛАРДАҒЫ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАННЫҢ САКРАЛЬДЫ ТОПОГРАФИЯСЫ…….326
Оспанғалиев Қ.Ә.
ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ӨҢІРІНДЕГІ БҮКІЛРЕСЕЙЛІК ҚҰРЫЛТАЙ ЖИНАЛЫСЫ САЙЛАУ ӨТКІЗУ НАУҚАНЫНЫҢ БАРЫСЫ………………………………………………………...…………………....340
Раздыков С.З., Зайнов А.М.
СОЛТҮСТІК-ШЫҒЫС КАСПИЙ МАҢЫ ЖӘНЕ ОҒАН ІРГЕЛЕС АУДАНДАРДАҒЫ САРМАТ МӘДЕНИЕТІ: ПРОБЛЕМАЛАР, ГИПОТЕЗАЛАР……………………………………...………….……..350
Рахбаев Қ.Қ.
ЖЕЛТАУ МЕШІТТЕРІНІҢ ТАРИХЫ (XIX Ғ. ОРТАСЫ XX Ғ. БАСЫ)…………………………………………….363
Садыкова А.М.
КЕҢЕС ӨКІМЕТІНІҢ ЕКІНШІ ДҮНИЕЖҮЗІЛІК СОҒЫС ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ ДІНГЕ ҚАТЫСТЫ САЯСАТЫ…371
Сүгірбаева Г.Д., Исабек Б.Қ., Омарбаев Ы.К.
ҚАЗАҚ КСР БОЙЫНША ШЕТЕЛГЕ БАРУДЫҢ ҚҰЖАТТЫҚ ТІРКЕУ ЖҮЙЕСІНІҢ ТӘРТІПТЕРІ: ТОҚЫРАУ КЕЗЕҢІ……………………………………………………………………………......…379
Сыздыкова А.М., Молдакимова А.С.
XX ҒАСЫРДЫҢ 80-ШІ ЖЫЛДАРЫНДА ЕРТІС ӨҢІРІНДЕГІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЗҒАЛЫСТАРДЫҢ БЕЛСЕНДІЛІГІ: КЛАССИФИКАЦИЯ ЖӘНЕ ӘДІСТЕР………………………………..…388
Тайман С.Т., Сүгірбай М.
СӘТТІҒҰЛ ЖАНҒАБЫЛОВТЫҢ «ДОСАН БАТЫР» ДАСТАНЫНДАҒЫ ТАРИХИ ДЕРЕКТЕР……………….....395
Толамисов А.Ғ.
ҚАЗАҚ ДИАСПОРАЛАРЫНЫҢ ИНТЕГРАЦИЯСЫ ЖӘНЕ "КІШІ ҚҰРЫЛТАЙЛАРДЫҢ" РӨЛІ……………..….417
Төлебаев Т.Ә. , Әбікенова Г.Е.
XIX-Ғ. ЕКІНШІ ЖАРТЫСЫ – XX-Ғ. БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ОҢТҮСТІГІНДЕГІ ҚҰРЫЛЫС МАТЕРИАЛДАРЫ МЕН МИНЕРАЛДЫ ШИКІЗАТТАРДЫ ӨҢДЕУ ӨНДІРІСТЕРІ…...……………...425
Ужкенов Е.М., Шотанова Ғ.А.
ҚАЗАҚ ДАЛАСЫНДАҒЫ САЯСИ ДАҒДАРЫСЫНЫҢ СЫРТҚЫ ФАКТОРЛАРЫ (XVIII ғ. екінші жартысы - XIX ғ. басы)……………………………………………...……………..……….437
Хабижанова Г.Б., Алмагамбетова А.М.
ҚАРАХАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ТАЙПАЛАРЫ МЕН ОҒЫЗДАР АРАСЫНДАҒЫ ҚАТЫНАСТАРДЫҢ КЕЙБІР АСПЕКТІЛЕРІ…………………………………………………………….....……..452
Шашаев Ә.Қ., Смагулов Б.Қ., Тылахметова А.С.
ҚАЗАҚСТАН ҚАЗАҚТАРЫ ГЕНЕАЛОГИЯЛЫҚ ТОПТАРЫНЫҢ ҚАБІР ҮСТІНДЕГІ ҚҰРЫЛЫСТАРЫ……....460
Шілдебай С.Қ.
СЕЙІТҚАЛИ МЕҢДЕШЕВТІҢ ҚОҒАМДЫҚ-САЯСИ ЖӘНЕ МЕМЛЕКЕТ………………...…………………..….472

СОДЕРЖАНИЕ

Абдукадыров Н.М., Нұсқабай П.П., Сабанчиева Ж.М.
ВЛИЯНИЕ ЕВРОПЕЙСКОЙ СИСТЕМЫ НА РЕФОРМУ ТАНЗИМАТА И МУСТАФА РЕШИД ПАША..………..5
Азмуханова А., Эгамбердиев М., Шаншарбек У.
ПРОБЛЕМЫ ИССЛЕДОВАНИЯ КОНСОЛИДАЦИИ И СОТРУДНИЧЕСТВА
ТЮРКСКИХ НАРОДОВ В КОНЦЕ XIX – НАЧАЛЕ XX ВЕКОВ……………………………..………………..…..16
Акымбек Е.Ш., Шагирбаев М.С.
СТРАТИГРАФИЯ СРЕДНЕВЕКОВЫХ ТОРТКУЛИ В ШУЙСКОМ ДОЛИНЕ (X-XII вв.)…………………........25
Атыгаев Н.А.
ЕЩЕ РАЗ О ВРЕМЕНИ СМЕРТИ И МЕСТЕ ЗАХОРОНЕНИЯ КАСЫМ-ХАНА………………..………………...41
Ахантаева А.Ж.
ОБЫЧАИ, ПРИМЕТЫ И ЛЕГЕНДЫ КАЗАХСКОГО НАРОДА, СВЯЗАННЫЕ С ЗЕМЛЕДЕЛИЕМ…………….....48
Бахтыбаев М.М.
ВКЛАД Н.Н. ПАНТУСОВА В ИЗУЧЕНИЕ ПАМЯТНИКОВ СЕМИРЕЧЬЯ…………………………………..…...60
Билалов С.У., Тажекеев А.А., Дарменов Р.Т.
АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ РАБОТЫ НА РАННЕСРЕДНЕВЕКОВОМ ГОРОДИЩЕ СОРТОБЕ I……………..…….77
Галиев А.А., Устемирова А.О., Қыдырғажы Б.М.
ОТ ВЕЛИКОГО ШЕЛКОВОГО ПУТИ К «ПОЯСУ И ПУТИ»…………………………………………….……..89
Джумагазиева А.Н.
ПОСТРЕВОЛЮЦИОННАЯ ИСЛАМИЗАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ В ИРАНЕ………103
Жылгелді Ж.С.
ИСТОЧНИКИ ИСТОРИИ КОЛЛЕКТИВИЗАЦИИ В 20-30 ЛЕТ XX ВЕКА…………………..………..………115
Жылкышыбаева К.К.
ВЗГЛЯДЫ НА ИСТОРИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ УЧЕНЫХ В ЕВРОПЕ:
ИСТОРИКО-ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ……………………………………….……………….………….122
Ибраева А.Г., Садыков Т.С., Темирханова А.С.
ИССЛЕДОВАНИЯ О ХАКИМ АБАЕ В ТРУДАХ АКАДЕМИКА МАНАШ КОЗЫБАЕВА…………..……...136
Ибраева А.Г., Темирханова А.С.
СЕВЕРЫЙ КАЗАХСТАН СКВОЗЬ ВЕКОВ (историко-сравнительный анализ)………………………..…..…….147
Ильясова К.М., Байманов А.А.
СКРИПАЧ АЛИМ АЛМАТ (ГАЛИМЖАН АБСАЛЯМОВ) И ЕГО СТАНОВЛЕНИЕ КАК МУЗЫКАНТА…..….159
Ильясова К.М.
МАНУСКРИПТ СОСТОЯЩИЙ ИЗ МИЛЛИОНА ИЕРОГЛИФОВ (по проектам исследования рукописей
«Су Бэйхай. Общая история казахов» проведенных проф. Турсунханом Закенулы Кайыркеном)……………...…174
Иманалиева Е.
ОСОБЕННОСТИ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ КАЗАХСКОГО ХАНСТВА В XVI ВЕКЕ……....187
Исмаилов С.С. , Еришева А.А.
ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ УРАЛО-ЭМБИНСКОГО НЕФТЯНОГО РАЙОНА И ПЕРВЫЕ НЕФТЕПРОМЫСЛЫ….193
Исова Л., Апсаттарова Г.
ОТНОШЕНИЯ КАЗАХСТАНА И ИРАНА В РАМКАХ СОВРЕМЕННЫХ
ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ……………………………………………………………...…………….199
Карибаев Б.Б., Нуртазина Н.Д.
ИСТОРИЧЕСКАЯ ФИГУРА КАЗАХСКОГО ХАНА АЗ-ДЖАНИБЕКА(на основе восточных
нарративов и генеалогических мифов казахов)……………………………………………………………..……..211
Кулдибаев Е.К., Саркулова С.Д.
ГОНЕНИЯ НА ДЕЯТЕЛЕЙ ИСКУССТВА В 30-Х ГОДАХ XX ВЕКА……………………..………………......232
Қайыркен Т.З., Ильясова З.С.
ИСПИДЖАБ И БЛИЗЛЕЖАЩИЕ К НЕМУ ГОРОДА И НАСЕЛЕННЫЕ ПУНКТЫ
В СРЕДНЕВЕКОВЫХ ПИСЬМЕННЫХ ИСТОЧНИКАХ………………………………………………..……242
Картабаева Е.Т.
ДУХОВНАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ И ИСЛАМ………………………………………………………..….....253
Койгелдиев М.К.
МАГЖАН ЖУМАБАЕВ: ИДЕЯ ОКТЯБРЬСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ ДЛЯ НАС БЫЛА ЧУЖАЯ……………...…...265
Мажибаева Ш.О.
МАССОВОЕ ПЕРЕСЕЛЕНИЕ КАЗАХОВ ЗА РУБЕЖ В 1928-1933 ГОДЫ…………………………………...…..273

Мажиқызы Н.
ИСКУССТВО ОБРАБОТКИ КОЖИ У КАЗАХОВ КИТАЯ……………………………………………………..…..…279
Макашева К.Н., Шалкеева З.
ОРГАНИЗАЦИЯ ИСЛАМСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ЕВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ:
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА…………………………………….………………….….286
Мухатова О.Х., Садвокасова З.Т.
ВООРУЖЕННОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ В МАНГИСТАУ………………………………………………….……….….293
Мухитов К.
КАЗАХСКАЯ БОРЬБА: ПРОШЛОЕ, СЕГОДНЯ И БУДУЩЕЕ……………………………………………...……..307
Мухитов К.
СТРОИТЕЛЬСТВО ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ МАКАТ-УЗЕНЬ……………………………………………...………...318
Надырбеков Н.К.
САКРАЛЬНАЯ ТОПОГРАФИЯ ДРЕВНЕГО И СРЕДНЕВЕКОВОГО ВОСТОЧНОГО КАЗАХСТАНА………….326
Оспангалиев К.А.
О ХОДЕ ПРОВЕДЕНИЯ ВЫБОРОВ ВСЕРОССИЙСКОГО УЧРЕДИТЕЛЬНОГО
СОБРАНИЯ ВОСТОЧНО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ……………………………...…………………...…340
Раздыков С.З., Зайнов А.М.
САРМАТСКАЯ КУЛЬТУРА НА СЕВЕРО-ВОСТОЧНОМ ПРИКАСПИЙИ
В ПРИЛЕГАЮЩИХ К НЕМУ РАЙОНАХ: ПРОБЛЕМЫ, ГИПОТЕЗЫ………………………..………………350
Рахбаев К.К.
ИСТОРИЯ ЖЕЛТАУСКИХ МЕЧЕТЕЙ (СЕРЕДИНА XIX – НАЧАЛО XX ВЕКОВ)……………………...……..363
Садыкова А.М.
ПОЛИТИКА СОВЕТСКОЙ ВЛАСТИ В ОТНОШЕНИИ РЕЛИГИИ В ПЕРИОД
ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ…………………………………………………………………………...……...371
Сугирбаева Г.Д., Исабек Б.К., Омарбаев Ы.К.
ПОРЯДОК РЕГИСТРАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ ДОКУМЕНТИРОВАНИЯ ВЫЕЗДА
ЗА ГРАНИЦУ В КАЗАХСКОЙ ССР: ПЕРИОД ЗАСТОЯ……………………………………………...…...…379
Сыздыкова А.М., Молдакимова А.С.
АКТИВНОСТЬ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ДВИЖЕНИЙ ПРИИРТЫШЬЯ 80-Е ГОДЫ
XX ВЕКА: КЛАССИФИКАЦИЯ И МЕТОДЫ……………………………………………………….....................388
Тайман С.Т., Сүгірбай М.
ИСТОРИЧЕСКИЕ СВЕДЕНИЯ В ДАСТАНЕ С.ЖАНГАБЫЛОВА «ДОСАН БАТЫР»…………………..……..395
Толамисов А.Г.
ИНТЕГРАЦИЯ КАЗАХСКИХ ДИАСПОР И РОЛЬ «МАЛЫХ КУРУЛТАЕВ»…………………...................……..417
Тулебаев Т.А., Абикенова Г.Е.
ПРОИЗВОДСТВО СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ И ОБРАБОТКА МИНЕРАЛЬНОГО
СЫРЬЯ НА ЮГЕ КАЗАХСТАНА ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XIX – НАЧАЛЕ XX……………………...……425
Ужкенов Е.М., Шотанова Г.А.
ВНЕШНИЕ ФАКТОРЫ ПОЛИТИЧЕСКОГО КРИЗИСА В КАЗАХСКИХ СТЕПЯХ
(вторая половина XVIII - начало XIX вв.)…………………………………………………………………....…....437
Хабижанова Г.Б., Алмагамбетова А.М.
НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ ПЛЕМЕНАМИ
КАРАХАНИДСКОГО ГОСУДАРСТВА И ОГУЗАМИ…………………………………………………...……452
Шашаев А. К., Смагулов Б. К., Тылахметова А.С.
НАМОГИЛЬНЫЕ СООРУЖЕНИЯ ГЕНЕАЛОГИЧЕСКИХ ГРУПП КАЗАХОВ КАЗАХСТАНА И РОССИИ…...460
Шилдебай С.К.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ГОСУДАРСТВЕННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ
СЕЙТКАЛИ МЕНДЕШЕВА…………………………………………………………………..……….………472

CONTENTS

Abdukadyrov N.M., Nuskabay P.P., Sabanchieva Zh.M.
INFLUENCE OF THE EUROPEAN SYSTEM ON TANZIMATS REFORM AND MUSTAFA RESHID PASHA……………………………………………………………………………………………….…………..5
Azmukhanova A., Egamberdiyev M., Shansharbek U.
PROBLEMS OF STUDYING CONSOLIDATION AND COOPERATION OF TURKIC PEOPLES OF THE LATE XIX - EARLY XX CENTURIES…………………….…………………………………………………………………16
Akymbek E.Sh., Shagirbaev M.S.
THE STRATIGRAPHY OF MEDIEVAL TORTKULS IN SHU VALLEY (X-XII cc.)……………………..…..……..25
Atygayev N.A.
ONCE AGAIN ABOUT THE TIME OF DEATH AND THE PLACE OF BURIAL KASYM-KHAN………………..….41
Akhantaeva A.Zh.
THE KAZAKH CUSTOMS, TRADITIONS AND LEGENDSRELATED TO AGRICULTURE………………………...48
Bakhtybaev M.M.
N.N. PANTUSOV'S CONTRIBUTION IN THE STUDY OF THE MONUMENT OF THE SEMIRECHYE…………...60
Bilalov S.U., Tazhekeyev A.A., Darmenov R.T.
ARCHAEOLOGICAL RESEARCH ON THE EARLY MEDIEVAL SETTLEMENT……………………………………77
Galiev A.A., Ustemirova A.O., Kydyrgozhy B.M.
OF SORTOBE 1 FROM GREAT SILK ROAD TO "ONE BELT ONE ROAD"………………………………………….89
Jumagaziyeva A.N.
POST-REVOLUTIONARY ISLAMIZATION OF POLITICAL LIFE IN IRAN…………………………..……….…103
Zhylgeldi Zh.S.
SOURCES OF HISTORY OF COLLECTIVIZATION IN 20-30 YEARS OF THE XX CENTURY……….………...115
Zhylkyshybayeva K.K.
VIEWS ON THE HISTORICAL EDUCATION OF SCIENTISTS IN EUROPE: A HISTORICAL-PHILOSOPHICAL ANALYSIS………………………………………………………….……….122
Ibraeva A.G., Sadykov T.S., Temirkhanova A.S.
RESEARCH ON HAKIM ABAI IN THE WORKS OF ACADEMICIAN MANASH KOZYBAYEV………………….136
Ibraeva A.G. , Temirkhanova A.S.
NORTH KAZAKHSTAN THROUGH THE AGES (historical and comparative analysis)…………………………...….147
Ilyassova K.M., Baimanov A.A.
VIOLINIST ALIM ALMAT (GALIMZHAN ABSALYAMOV) AND HIS PATH OF BECOMING AS A MUSICIAN……………………………………………………………………...……………..159
Ilyassova K.M.
A MANUSCRIPT CONSISTING OF MILLION HIEROGLYPHICS (on manuscript research projects «Su Beihai. The general history of the Kazakhs» conducted by Prof. Tursunkhan Zakenuly Kayirken)………………….174
Imanalieva E.
GOALS AND FEATURES OF KAZAKH KHANATE'S FOREIGN POLITICAL RELATIONS IN THE XVI CENTURY…………………………………………………………………………………..…………..187
Ismailov S. S., Yerisheva A.A.
HISTORY OF DEVELOPMENT OF THE URAL-EMBINSKY OIL REGION AND THE FIRST OIL FIELDS………………………………………………………………………………….....193
Isova L., Apsattarova G.
RELATIONSHIP BETWEEN KAZAKHSTAN AND IRAN IN THE FRAMEWORK OF MODERN GEOPOLITICAL PROCESSES…………………………………………………………………...……199
Karibayev B.B., Nurtazina N.D.
HISTORICAL FIGURE OF KAZAKH KHAN AZ-JANIBEK (based on the eastern narratives and genealogical myths of Kazakhs)…………………………………………………………………………………....…….211
Kuldybaev E., Sarkulova S.
THE PERSECUTION OF ARTISTS IN THE 1930S……………………………………………………………...232
Kaiyrken T.Z., Ilyassova Z.S.
SISFIDJAB AND NEARBY TOWNS AND LOCALITIES IN MEDIEVAL WRITTEN SOURCES…………….…..242
Kartabayeva E.T.
SPIRITUAL MODERNIZATION AND ISLAM……………………………………………………………….…253
Koigeldiyev M.
MAGZHAN ZHUMABAYEV: THE IDEA OF THE OCTOBER REVOLUTION WAS FOREIGN TO US……….….265

Mazhibayeva Sh.O.
MASS MIGRATION OF KAZAKHS ABROAD IN 1928-1933…………………………………………………….....273
Mazhikyzy N.
LEATHER TREATMENT ART AT THE CHINESE KAZAKHS……………………………………………………..279
Makasheva K.N., Shalkeyeva Z.
ORGANIZATION OF ISLAMIC COOPERATION AND THE EUROPEAN UNION: MAIN
AREAS OF COOPERATION…………………………………………………………………………………..….286
Mukhatova O., Sadvokasova Z.T.
THE ARMED RESISTANCE IN MANGISTAU…………………………………………………………….……293
Mukhitov K.
KAZAKH WRESTLING: PAST, TODAY AND FUTURE……………………………………………………………307
Mukhitov K.
CONSTRUCTION OF THE MAKAT-UZEN RAILWAY……………………………………………………….….318
Nadyrbekov N.K.
SACRED TOPOGRAPHY OF ANCIENT AND MEDIEVAL KAZAKHSTAN…………………………………...…326
Ospangaliev K.A.
ON THE COURSE OF THE ELECTION OF THE ALL-RUSSIAN FOUNDING
MEETING OF THE EAST KAZAKHSTAN REGION…………………………………………………………...….340
Razdykov S.Z., Zainov A.M.
SARMATIAN CULTURE IN THE NORTH-EAST CASPIAN AND ADJACENT
AREAS: PROBLEMS, HYPOTHESES……………………………………………………………………...……....350
Rakhbayev K.K.
HISTORY OF ZHELTAU MOSQUES (MID-XIX-EARLY XX CENTURIES)…………………………………………363
Sadykova A.M.
POLICY OF THE SOVIET GOVERNMENT IN RELATION TO RELIGION
DURING WORLD WAR II……………………………………………………………………………………………..371
Sugirbayeva G.D., Issabek B.K., Omarbayev Y.K.
REGISTRATION SYSTEM PROCEDURE FOR DOCUMENTING TRAVEL
ABROAD IN THE KAZAKH SSR: PERIOD OF STAGNATION………………………………………….…………379
Syzdykova A., Moldakimova A.
ACTIVITY OF ECOLOGICAL MOVEMENTS OF PRIYRTISHIYA IN THE
80s OF THE XX CENTURY: CLASSIFICATION AND METHODS………………………………………………..….388
Taiman S.T., Sugurbay M.
HISTORICAL SOURES IN THE EPIC POEM OF S.ZHANGABYLOV «DOSAN BATYR»………………………….395
Tolamissov A.G.
INTEGRATION OF THE KAZAKH DIASPORES AND THE ROLE OF «SMALL KURULTAIS»…………………..417
Tulebaev T.A., Abikenova G.E.
PRODUCTION OF BUILDING MATERIALS AND PROCESSING OF MINERAL
RAW MATERIALS IN THE SOUTH OF KAZAKHSTAN IN THE SECONDHALF
OF THE 19TH - EARLY 20TH CENTURIES…………………………………………………………………….……425
Uzhkenov E.M., Shotanova G.A.
EXTERNAL FACTORS OF THE POLITICAL CRISIS IN THE KAZAKH STEPPES
(second half of the 18-th - the beginning of the 19-th centuries)………………………………………………………..437
Habizhanova G.B., Almagambetova A.M.
SOME ASPECTS OF RELATIONS BETWEEN THE TRIBES OF KARAKHANID
STATE AND THE OGHUZES…………………………………………………………………………………....452
Shashaev A., Smagulov B., Tylakhmetova A.
GRAVE CONSTRUCTIONS OF GENEALOGICAL GROUPS OF KAZAKHS IN
KAZAKHSTAN AND RUSSIA…………….………………………………………………………………......…460
Shildebay S.
PUBLIC, POLITICAL AND STATE ACTIVITIES OF SEYTKALI MENDESHEV…………………………...……472

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журналы 2020. 1(21)

Бас редактор:
Қабылдинов З.Е.

Компьютерде беттеген:
Зикирбаева В.С.

Жарияланған күні: 30.03.2020.
Пішімі 70х100/16. Баспа табағы 26,6.

Құрылтайшысы және баспагері:
Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМК

Редакция мен баспаның мекен-жайы:
050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй
ҚР ҒЖБМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМКТел.: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru.
Журнал сайты: https://edu.e-history.kz

Ш.Ш. Уәлиханов ат. ТжЭИ басылған:
050010 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй